

דני (דניס) סיטרינוביץ

מכלית אחת יותר מדי

ישירות בסיוע לחות"ם, והתקיפה היום ליר חופי הורו (מדינה ששומרת על יחסים טובים עם טהרן ויש לה קשרים כלכליים ענפים עמה), מחדדים לעולם את הסכנה שאיראן והחות"ם מציבים במשותף לנתיבי השיט הבינלאומיים. במובן הזה, ובניגוד לאירועי העבר, שתקיפות איראן בים אדום "נבלעו" בשטף האירועים הבינלאומי – הפעם אירוע זה יכול להיות והיה "צעד אחד יותר מדי" בהקשר האיראני, והוא משחק היטב לטענה הישראלית שאיראן צריכה לשלם מחיר על פעילות הפרוקסי שלה. נראה כי איראן, שרוצה "לאזן" את המשוואה מול ישראל, נכשלה אסטרטגית. אומנם אופרטיבית התקיפה שווה והוכיחה את היכולת האיראנית לפגוע במדויק בכלי שיט המרוחק מאות ק"מ מגבולה, אבל היא גם שבה וממחישה את הסכנה האיראנית לעולם בכלל ולחופש השיט בפרט.

הכותב הוא חוקר עמית בתוכנית איראן במכון למחקרי ביטחון לאומי

את הסבירות שהקהילה הבינלאומית בחובלת ארה"ב יראו בה אחראית ישירה לפגיעה הרדמטית בחופש השיט באזור המפרץ בואכה.

ייתכן שהפגיעה באמצעות כטב"ם שנורה מאיראן לעבר מכלית "CHEM PLUTO", ששטה כ־200 מייל מחופיה המערביים של הורו, היא ככל הנראה תולדה של רצון איראני להגיב על התקיפות הישראליות האחרונות בסוריה. אבל גם אם כך הדבר, לא ניתן לנתק אותה מהריווחים בדבר הסיוע המודיעיני של איראן לחות"ם, שבאמצעותו הם השתלטו ותקפו אוניות באזור באב אל-מנדר, וכן מההצהרות של בכירים איראנים בדבר הנכונות של איראן להגביל את חופש השיט "במקומות נוספים" (כדוגמת "מצרי הורמוז"), אם ישראל לא תפסיק את תקיפותיה ברצועה.

אירועים אלו מסכנים את מדיניות הכידול שמנהיגה איראן בכל הנוגע לפעילות השלוחים שלה. העובדה שהמשל האמריקאי מאשים את איראן

העיקרון המרכזי שהוביל את תפיסת השלוחים ("הפרוקסי"), שאותה המציא ושכלל קאסם סלימאני, היה לייצר בידול בין פעילות השלוח לבין איראן. כך איראן מרוויחה למעשה מפעילות "השלוח" מבלי לשלם מחיר ישיר על פעילותו. היא אומנם תומכת בו (צבאית, כלכלית ומדינית) – אבל נזהרת שלא לקחת אחריות על פעילותו.

מתחילת מלחמת חרבות הבדול איראן המשיכה ליישם עיקרון זה. כך איראן לא מתערבת ישירות במערכה, אבל מנגד דואגת שהשלוחים שלה בעיראק ובסוריה (המיליציות השיעיות), בתימן (החות'ים) ובלבנון (חיזבאללה) יפעלו כנגד ישראל וארה"ב כדי לקרב הפסקת אש ברצועה, אשר תבטיח את שרידותו של ארגון המאס.

אולם, שורת האירועים שמתרחשים בשבועות האחרונים באזור הים האדום, בדגש על אזור מצרי באב אל-מנדר, מטשטשים את הגבול בין איראן לבין השלוח שלה בתימן – חות'ים – ומגבירים